

ŠPOMLADANSKO ČIŠČENJE

Pred nekaj dnevi sem prejela klic iz Rima. Povabili so me, naj se udeležim sklopa srečanj za »perspektivne mlade«, na katerih bodo predavale »ugledne osebnosti iz sveta znanosti, ekonomije in politike«. Tajnica, ki se je živo zanimala prevsem za moje povprečje ocen na fakulteti, mi je naročila, naj ji pošljem svoj curriculum vitae.

Tako sem se prvič lotila pisanja svojega življenjepisa. Nalogi sem se resno posvetila, da se je iz pustega naštevanja sprevrgla v premislek o toku življenja ter o jezovih in usmerjevalcih, ki nam jih postavljajo na pot. Najprej sem ugotovila, da svojega življenja nikakor ne morem razkosati in skrčiti na dele, ki bi se prilegali razdelkom »strokovne kompetence« ali »usposabljanje« itn. Nekateri dosežki so postali že papirnati spomini, druge izkušnje, ki so me posebno oblikovale, pa v življenjepisu sploh ne morejo najti ustreznega prostora. Kdo so torej ti »perspektivni mladi«, ki jih iščejo? Papir, številke, ocene.

Občutek imam, da starejše generacije pritiskajo na mlade, kot bi jih hotele potisniti v kalup – enak kalup, po katerem so že same oblikovane. Za ponudbami za karierno svetovanje, pokroviteljstvo ali izobraževanje se pogosto skriva potreba po kovanju nadaljevalcev in posnemovalcev, ki se bodo ravnali po pričakovanjih, ki jim jih postavlja družba, in podedovali vse – tudi zgrešene – prakse in usmeritve. Kdo pa sprejema mlade in si upa spoprijeti s spremembami, ki jih prinašajo?

Številne »ugledne osebnosti« pravijo, da se rade srečujejo z mladimi in jim pomagajo pri razvoju v »bodoče liderje«. Vse pogosteje pa se mi zdi, da s

tem pomagajo predvsem sebi. Morda nezavedno iščejo potrditev, da so uspešni in napredni ter da je sistem, ki so ga zgradili ali v katerega so se vpleli v svoji mladosti, edini pravi. Stik z nadebudnimi mladimi politikami, ekonomisti ali znanstveniki potrebujejo tudi zato, da legitimirajo svoj položaj. Včasih imam občutek, da nas preveč obremenjujejo, ko od nas pričakujejo, da resnobno splaniramo svojo kariero za naslednjih dvajset let. Namesto da bi študij in izbiro poklica (oziroma iskanje zaposlitve) mladi doživljali kot priložnost za osebni razvoj in osamosvojitve, postajata mučno izpolnjevanje standardov, ki jih postavlja družba.

Kot otroke so nas prepričali, da se z učenjem za kontrolke in spraševanja pripravljamo tudi na »resnično življenje«, ki naj bi se začelo šele nekeje v prihodnosti. Kasneje so nam svetovali, naj dobro premislimo, katera študijska pot nam zagotavlja boljšo prihodnost. Sedaj nas je strah, ker se nam vsaka izbira zdi usodna. Vsaka višja ali nižja ocena postane dobljena ali izgubljena bitka v boju za kariero. »Perspektivni mladi« pozabljamo na sedanost in napeto načrtujemo prihodnost, čeprav se (še) nismo naučili čutiti, kaj nas res veseli početi. Sodobni mladi postajamo tesnobni starci. Veliko svoje mladostne energije porabimo za nabiranje dokazil in sestavljanje curriculumov, tako da nam zmanjkujeta zagon in želja po spremembah, ki sta gnala mlade prejšnjih generacij k ustvarjalnosti in uporabi.

Šele ko sem v sebi spoznala, da je curriculum vitae le obrazec, ki je sicer koristen, ne more in ne sme pa opisati mojega dosedanjega življenja ter postati merilo za prihodnje, sem ga lahko končno napisala in odposlala. Začela sem s spomladanskim čiščenjem.

Sklad Združenih narodov za pomoč otrokom (Unicef) ocenil življenjske razmere za otroke

Otroci v letu 2014 žrtve nezaslišane okrutnosti

Leto 2014 – za milijone otrok leto groze. Vojne v Siriji, Gazi, Srednjeafriški republiki in Južnem Sudanu so prizadele ogromno otrok. Prisilno so jih novačili v vojne, ubijali, veliko jih je ostalo pohabljenih, brez doma ali družine. "V novejši zgodovini otroci še niso bili žrtve take okrutnosti", je izjavil izvršni direktor Unicefa Anthony Lake ob objavi poročila ob koncu leta 2014. Otroci so umrli v učilnicah ali med spanjem. V Siriji, v prvih devetih mesecih leta, so zabeležili najmanj 35 napadov na šole, v katerih je bilo 105 ubitih in 300 ranjenih otrok. 54.000 otrok je med 50-dnevno ofenzivo v Gazi ostalo brez doma, 358 so jih ubili in več kot 3370 je bilo ranjenih. V Siriji je državljanska vojna prizadela 7,3 milijonov otrok. V Južnem Sudanu trpi zaradi podhranjenosti okoli 235.000 otrok. Med vsemi temi je veliko število beguncev in razseljenih. Otroci so tisti, ki najbolj trpijo v takih hudih situacijah.

Če govorimo na splošno, je posledica fizičnih zlorab in travm poškodovanje možganskih pre-

delov. Poškoduje se povezava med 'miselnim' (leva hemisfera) in 'emocionalnim' (desna hemisfera) delom možganov. Otroci so pri odraščanju bolj občutljivi in ranljivi za senzorne, nevronske in hormonske informacije, zato jih take (ali tudi manj hude) zlorabe močno prizadenejo in lahko povzročijo problematično vedenje, motnje hranjenja itd.

Povrnimo se k poročilu Unicefa. Države, v katerih prihaja do prej omenjenih grozot, so članice Organizacije združenih narodov in kršijo pravice otrok, sprejete 20. novembra 1989. Otroci imajo po njej namreč neodtujljivo pravico do življenja in država jim mora nuditi vse pogoje, da lahko živijo in

se razvijajo (6. člen). Države morajo tudi zagotoviti otrokom varstvo pred vsemi oblikami telesnega in duševnega nasilja, poškodb ali zlorab, zanemarjenja ali malomarnega ravnanja, trpinčenja ali izkoriščanja (19. člen).

Z vojnami države otrok ne branijo, ampak ti postanejo tarča napadov. "Otroci niso deležni izobrazbe, ki bi jo morali dobiti. Zaradi pomanjkanja le-te se v medijih vse bolj omenjajo kot izgubljena generacije otrok, ki bo imela premalo znanja, da bi Sirijo v prihodnosti potegnili iz krize", je trdil predstavnik Unicefa v Siriji Jusuf Abdel Dželil, ko je komentiral podatke poročila za svojo državo.

Upanje pa v otrocih kljub vsemu ostaja, kot je ugotovil Dželil: "Za otroke, s katerimi delam vsak dan, lahko rečem, da se polno zavedajo obsega krize, ki jih je močno prizadela, a še vedno ohranjajo dostojanstvo in svojo notranjo moč. A tudi ta notranja moč je omejena".

Lisa Sandri

(članek je nastal v sklopu delavnice na temo »Uporaba virov za pisanje (maturitetnega) članka«)

Belinda Trobec:

“Pisanje je v bistvu iskanje izhoda iz realnosti ali pa tudi želja, da bi moj vsakdan bil drugačen od tistega, kar dejansko je.”

Belinda Trobec, v pisanju izjemno nadarjeno dekle, po zodiakalnem znamenju rakica, doma iz Sesljana, obiskuje zadnji letnik klasičnega liceja Franceta Prešerna v Trstu. Iz kratkega pogovora, ki sva ga imeli na Fakulteti za humanistične študije tržaške univerze, sem razbrala njeno neizmerno ljubezen do literarnega ustvarjanja. Pisanje je za prikupno, nasmejano in kodrasto plavalaso Belindo sredstvo za izražanje sebe, svojih čustev in različnih gledanj na vse, kar jo obdaja. Hkrati pa ji pisanje, kot mi je zaupala v sončnem marčnem popoldnevu, predstavlja izhod iz realnosti, ki včasih ni takšna, kot bi si želela. Literarno ustvarjanje je za simpatično in bistro maturantko vir sreče in zadoščenja. Belinda to dokazuje tudi z udeležbo na raznih natečajih in tekmovanjih, na katerih je že dosegla številne uspehe in nagrade. Nagradam, ki si jih je nabrala v prejšnjih letih, je lani dodala še prvo nagrado na literarnem natečaju ob 90. obletnici tržaškega pisatelja Alojza Rebule, ki ga je razpisal Mosp-Skk, letos pa je prejela tretjo nagrado na literarnem natečaju Mladike, na katerem je bila v bistvu najmlajša med vsemi sodelujočimi. Podrobneje o Belindinem ustvarjanju, njenih vzornikih, ki jo navdihujejo, in o njenih nadaljnjih načrtih, v naslednjih vrsticah.

● **Kaj ti pomeni pisanje? Kdaj se je v tebi izoblikovala želja po pisanju? Kdo te je k temu spodbudil?**

● Pisanje mi zelo preprosto pomeni način, da izrazim vse svoje misli, čustva, občutke, ki jih v ustni obliki ne bi nikoli mogla izpovedati. Pisati pomeni imeti določena dejstva črno na belem, ko je nekaj napisano namreč res obstaja, ni samo iluzija ali švigajoča misel, ki se lahko v trenutku izgubi v morju drugih misli. Verjetno sem začela pisati takrat, ko sem spoznala, da nisem ena izmed tistih ljudi, ki se radi pogovarjajo, družijo, smejejo, ampak tista, ki je raje sama in premišljuje, ki se skriva za knjigo, v njej podčrta tiste misli, ki jo najbolj prevzemajo, in to zato, ker se boji realnosti. Knjige so postale moj drugi svet, kjer lahko spoznam najrazličnejše ljudi, ki so lahko pozitivni liki ali pa ne, imajo pa skoraj enako moč, da me s svojimi dejanji prizadenejo, kot če bi bili živi. Pisanje je v bistvu iskanje izhoda iz realnosti ali pa tudi želja, da bi moj vsakdan bil drugačen od tistega, kar dejansko je. Prve korake na tej poti sem storila na višji srednji šoli, ko me je profesorica

slovenščine, Majda Artač, ki je tudi sama zelo aktivna na tem področju, spodbujala in nagovarjala, ter vedno verjela vame, čeprav sama tega nisem bila zmožna.

● **O čem rada pišeš? Kje najdeš navdih, ko pišeš? V kakšnem okolju in okoliščinah rada ustvarjaš? Kdaj najraje pišeš?**

● Najraje pišem o čustvih, naj si bodo to pozitivna čustva – ljubezen, prijateljstvo, solidarnost – ali pa tudi negativna, kot npr. razočaranje, osamljenost, trpljenje, iluzije, spomin na izgubljeno

preteklost, ki je in hkrati ni več del mene. Navdih najdem v lastnih izkušnjah, kajti vse, o čemer pišem, sem doživela na lastni koži, včasih pa prenesem to, kar sama mislim ali čutim, v določen zgodovinski moment, ki je bolj ali manj oddaljen. V bistvu ustvarjam veliko manj od tega, kar bi si želela, vendar me letos čaka matura, zato časa žal nimam na pretek, ko pa imam nekaj prostega časa, zelo rada sežem po svinčniku in kaj napišem. Večkrat se zgodi, da mi pride kaka pametna misel med poukom, potem pa komaj čakam, da stopim na avtobus, ko imam pol ure vožnje, ki jo lahko izkoristim in takrat vzamem list papirja in frenetično napišem, kar sem premlevala v bistvu celo jutro.

● **V pisanju si izredno uspešna. Lani si osvojila 1. nagrado na literarnem natečaju za mlade, ki ga je razpisal Mosp-Skk ob devetdeseti obletnici tržaškega pisatelja Alojza Rebule, letos pa si si zaslužila 3. nagrado na literarnem natečaju Mladike. Kaj ti pomenita ti priznanji? Kdaj si se odločila, da se boš preizkusila na teh natečajih?**

(dalje) ➔

● Vsa tri priznanja, če štejemo tudi 2. mesto na literarnem natečaju od obletnici Borisa Pahorja, so me izredno razveselila. Sploh nisem pričakovala, da bom deležna tako pozitivnih rezultatov in to ne na enem, ampak celo na treh natečajih. Mislim, da so te nagrade dokaz, da sem kljub svoji mladosti napisala nekaj, kar je komisija, ki je sestavljena iz odraslih in izobraženih osebnosti, cenila. Je čudovit občutek, ko kdorkoli ceni tvoj trud, obenem pa se človek ne sme prevzeti, če včasih kaj zmagaja, ker sploh ni rečeno, da bo vedno tako. Preizkusila sem se na teh natečajih pred dvema letoma, ko nam je profesorica predlagala, naj vsi v razredu sodelujemo in kaj napišemo, potem pa sem se zavedala, da mi je kosanje z drugimi v užitek in sem nadaljevala.

● *Bo tvoj prvi roman bolj podoben: a) Alamutu Vladimirja Bartola; b) Nekropoli Borisa Pahorja; c) Ani Karenini Leva Nikolaeviča Tolstoja; d) Brez zime, Vilme Purič; e) Bela kot mleko rdeča kot kri, Alessandra D' Avenie; f) drugo?*

● Glede na teme, o katerih bi rada pisala, če bom sploh napisala roman, bo vseboval prvine romanov Brez zime Vilme Purič in pa Bela kot mleko rdeča kot kri.

● *Kaj pa o tvojih vzornikih? Bi nam razkrila svoje želje in dolgoročne načrte, ki bi jih rada uresničila v prihodnosti?*

● Eden izmed ustvarjalcev, ki jih imam najraje, je Lev Tolstoj. Ano Karenino sem prebrala tako rekoč ne da bi zajela sapo, tako zelo me je ta roman pritegnil, da ga nisem hotela izpustiti. Obenem pa mi je tudi Coelho veliko pomagal, predvsem z Alhimistom, iskanjem smisla življenja, z dejansko pomembnostjo vsakega individuuma. Moji drugi vzorniki pa so Tomasi di Lampedusa s svojim Gattopardom, Jane Austen, Alojz Rebula, Drago Jančar in predvsem Boris Pahor, ki pa ga ne cenim samo zaradi literarnega ustvarjanja in načina podajanja zgodovinskih dejstev, pač pa tudi kot izredno osebnost, ki me je zaznamovala s svojo življenjsko izkušnjo. Doživel je marsikaj hudega, še vedno pa se obnaša kot mladenič, ki je optimist in verjame, da se lahko svet, v katerem živimo, dejansko

Utemeljitev nagrade za prozo 43. literarnega natečaja MLADIKE: "Tretjo nagrado za prozo 43. literarnega natečaja MLADIKE prejme novela Nepretrgane niti, ki je prispejala pod geslom Nočni biser. Novela govori o mladi materi, ki sprejme svojo materinsko odgovornost šele po dolgem potovanju. Avtorica je mlada Tržačanka Belinda Trobec, ki v svojem pisanju kaže pozornost za življenjske dileme in literarno spretnost."

izboljšša, čeprav je sam bil v breznu, v katerega je človestvo padlo. Res je fenomenalen človek.

Za prihodnost imam veliko načrtov, začenši z vozniškim izpitom, kateremu se bom posvetila poleti, potem imam vstopni test iz medicine, ki bo septembra, in upam da ga bom opravila, nato pa se bom verjetno zelo vneto posvetila študiju in še kaj ustvarjala. Obenem sem si določila tudi nekaj časa za počitek: julija grem dva tedna v London in na Škotsko kot zasluženo darilo za petletni študij. Verjetno bo vse to precej obremenjujoče, v takih trenutkih pa lahko človek iztisne iz sebe najbolj vredne ideje.

Nika Čok

Maja Kojanec

Človek je, kar je

*Poletela sem,
kakor mladi vrabček,
obletela sem ves svet
in videla smrt in sovraštvo.
Obupani ljudje so se plazili na kolenih
kakor ranjeni črvi.*

Odletela sem.

*Poletela sem,
kakor urna lastovka,
preletela sem vse dežele
in videla maščevanje in upanje.
Nerešljivi ljudje so slepo molili,
s solzami v očeh.*

Odletela sem.

*Poletela sem,
kakor beli orel,
priletela sem na vrh sveta
in videla gostoljubje, zabave in velike razlike
med istovrstnimi bitji.*

Odletela sem.

*Poletela sem,
kakor stara in modra sova,
spreletela sem, da obstaja dvoje:
čezmerni ljudje in brezbrizna bitja.
Spoznala sem človeka.*

Odletela sem.

(Pesem je bila priporočena na literarnem natečaju Mosp-Skk 2014)